

project

Terugblik na drie projectjaren

Grensoverschrijdend
podiumkunstenproject
voor jongeren

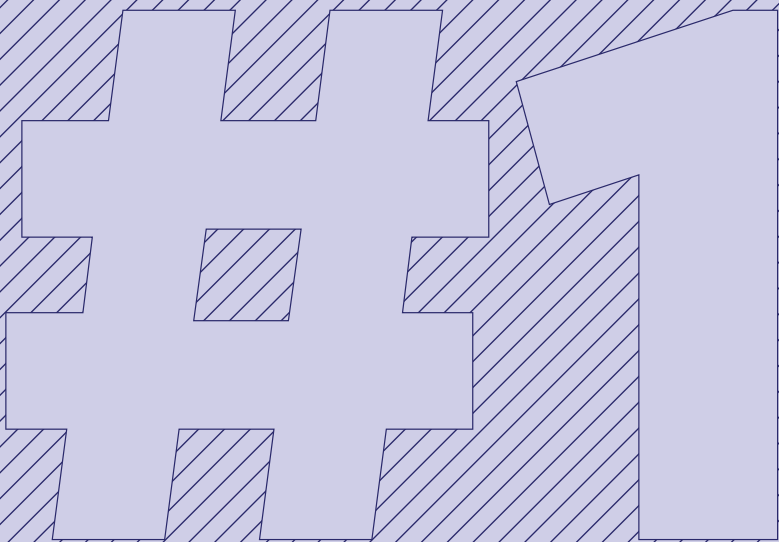
www

#1 De start van het project **6** // // // // #2 Visuele voorstelling van de regio's en de trajecten **8** // // // // #3 De blik van de jongeren **12** // // // // #4 Een bewogen eerste editie met Rina **15** // // // // #5 Zoom In: CC Westrand met Jasper & Wim **18** // // // // #6 Blik van de coaches met Amin & Nico **22** // // // // #7 Zinnema aan het woord – tweede editie **26** // // // // #8 Zoom In: Woluwe met Ciska, Juan & Elien **30** // // // // #9 Blik van de stuurgroep met Steffi & Isabelle **34** // // // // Tips & Tricks: Bovenlokaal samenwerken **38** // // // // Tips & Tricks: Artistieke participatieve projecten voor jongeren in een diverse meertalige stedelijke context **42**

De start van het project

In het najaar van 2019 zette Zinnema samen met een twintigtal partnerorganisaties de schouders onder een vernieuwde versie van projectwww. Het project kende al een voorgeschiedenis binnen het Anderlechtse netwerk, in de vorm van een succesvol podiumkunstraject voor jongeren rond het thema 'identiteit'. De droom om projectwww op andere Brusselse plekken te gaan realiseren en ook over de gewestgrenzen heen te gaan, gaf veel partners zin om mee in het verhaal te stappen. Er werd een dossier ingediend bij de Vlaamse overheid voor een bovenlokale cultuursubsidie. Die werd toegekend en in april 2020 begon een zoektocht naar het smeden van verbindingen, het letterlijk en figuurlijk overbruggen van afstanden en hindernissen. Het einddoel: de levendige én kwetsbare verhalen van jonge talenten op scène brengen, onder begeleiding van coaches die zelf hun eerste stappen zetten in het professionele circuit.

Een experiment in schaalvergroting

De ambitie was groots: een podiumkunstraject uitrollen in vier verschillende regio's, de grenzen van gewesten overstijgend, en samenwerkingen realiseren tussen culturele partners, scholen en jeugdorganisaties. Er werden vier lokale netwerken opgericht, partners werden samengebracht en taken werden verdeeld. Sommige organisaties hadden al een goede band met elkaar of werkten al samen. Voor anderen was het dan weer een kans om nieuwe organisaties te leren kennen. En voor sommigen was het realiseren van een artistiek jongerenproject nieuw terrein.

Het artistieke luik werd gerealiseerd door L.E.A.D. (Live to Express A Dream), de organisatie achter choreograaf Yves Ruth en creatieve duizendpoot Ish Ait Hamou. De filosofie van projectwww was om beginnende danscoaches in te lijven die de jongeren zouden begeleiden bij hun artistieke creaties. L.E.A.D. ondersteunde de beginnende begeleiders als 'coach-of-the-coaches'.

Het driejarige project voorzag ook ruimte voor groei en bijsturing. In het eerste jaar en het derde jaar zou in elke regio een jongerentraject gerealiseerd worden. Om de groeipijnen van het eerste projectjaar te kunnen identificeren en aanpakken werd tussen beide edities een reflectiejaar voorzien. Lasso zorgde voor het documenteren en analyseren van de processen.

Digitale ontmoetingen

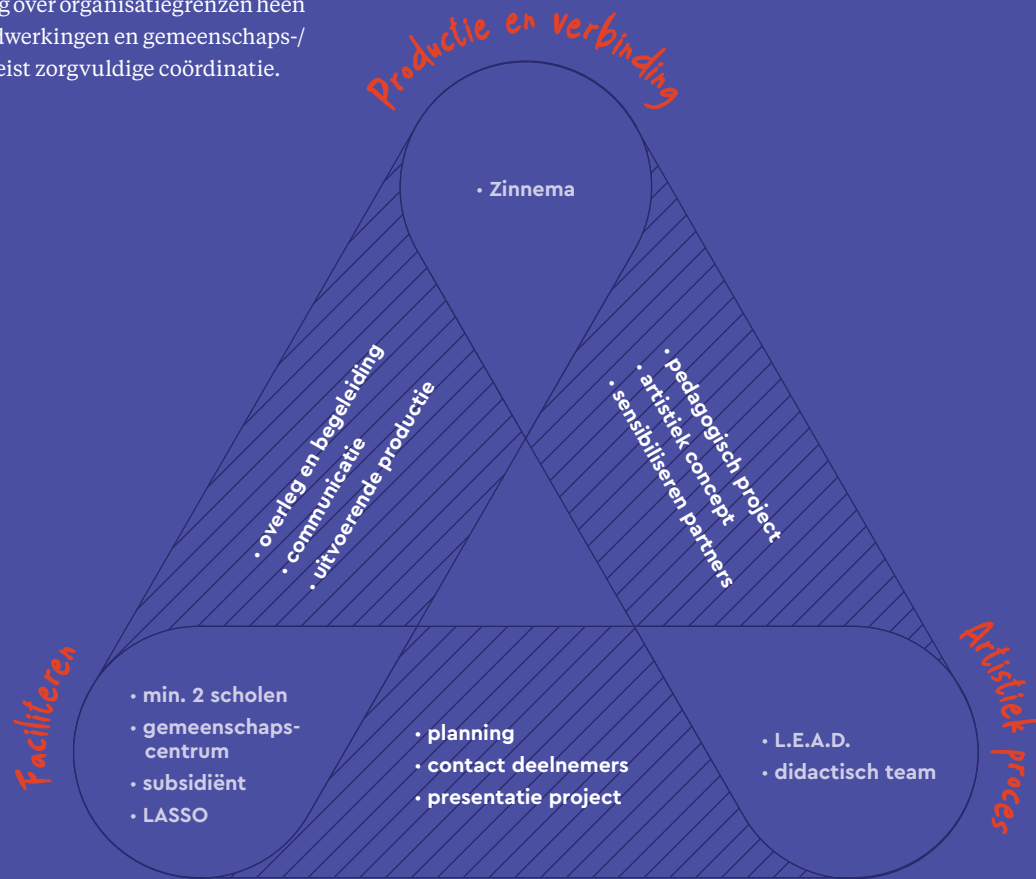
Mei 2020, midden in de Corona lockdown. De projectpartners komen samen in een digitale ZOOM meeting en beseffen dat het spannende tijden worden, voor de realisatie van een project waarin menselijk contact centraal staat. Er wordt een balans gezocht tussen de onzekerheid - hoe gaan we dit alles praktisch en logistiek waarmaken? - en het besef dat we de jongeren op dit moment zeker niet in de steek mogen laten. Er is immers meer dan ooit nood aan een uitlaatklep voor de chaos van emoties.

Partners die al voldoende met mekaar vertrouwd waren hadden een streepje voor. Zij konden beroep doen op eerder opgebouwde contacten, kenden elkaars

sterktes en konden mekaar goed aanvullen als het ging om rol- en taakverdeling. Anderen probeerden zo goed als ze konden vat te krijgen op de verwachtingen en rollen binnen het project.

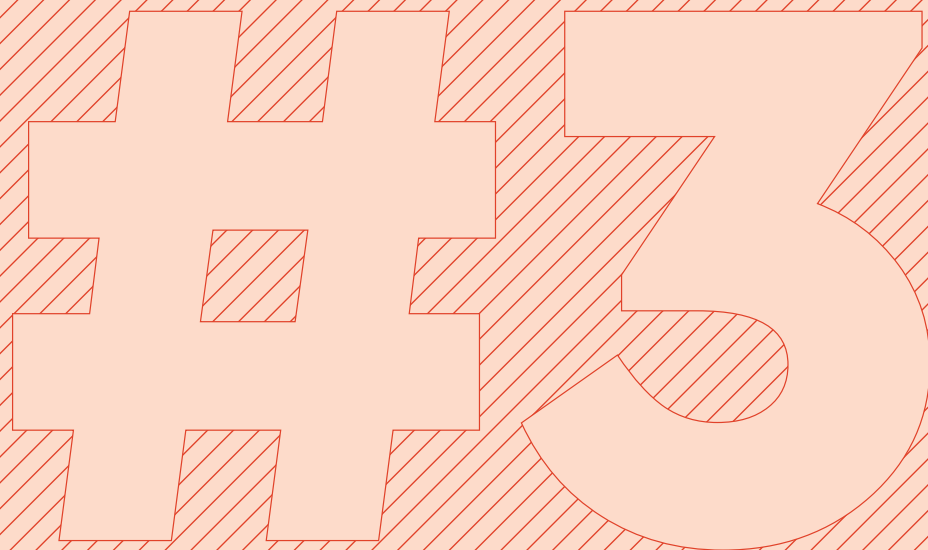
Maar hoe bereik je jongeren vanop afstand? Hoe creëer je ontmoeting én bouw je aan groepsdynamiek wanneer fysiek contact zo goed als onmogelijk is? Het gros van de jongeren is misschien wel te vinden op digitale kanalen, maar kan je daar hun vertrouwen winnen opdat ze zouden participeren aan een artistiek project? De vooropgestelde plannen en methodieken werden plots in vraag gesteld, meerdere scenario's werden uitgetekend. Het begin van zoeken, proberen, vallen en weer opstaan... tot de eerste editie plaats kon vinden in het najaar van 2021.

Een samenwerking over organisatiegrenzen heen van scholen, jeugdwerkingen en gemeenschaps-/cultuurcentra vereist zorgvuldige coördinatie.

De blik van de jongeren

Tijdens het terugkommoment in juni 2023 sprak Lasso met drie tieners. Zij maakten deel uit van een groep die een voorstelling maakte in CC Strombeek. We vroegen hen hoe zij het traject ervaren hebben.

Waarom dacht je dat dit project iets voor jou was?

L: In de les Nederlands keken we naar een promofilmje van projectwww. Daarin zei een meisje: 'Als je zin hebt om deel te nemen, ook al weet je niet of je een talent hebt, twijfel niet: hier leren we dingen'. Precies die zin heeft me overtuigd om me in te schrijven.

L: We zijn met een aantal vriendinnen naar de kennismakingsdag gekomen. Ik had wel een beetje stress, maar toen we de rest van de groep hebben leren kennen, was dat echt chill. Iedereen begon met elkaar te praten, niemand werd buitengesloten, dus ik wou zeker blijven.

Welke dingen heb je geleerd tijdens projectwww?

L: Door deel te nemen heb ik meer zelfvertrouwen gekregen. Tijdens de repetities waren er zaken waardoor we uit onze comfortzone moesten komen. Door anderen te zien, door mekaar te overtuigen en ons goed te voelen bij elkaar, kreeg ik meer zelfvertrouwen en durfde ik op het podium een show te geven.

G: Bij mij was dat ook. Als ik voor mensen sta, krijg ik stress. Door de steun van de anderen en de coaches kon ik die stress loslaten. Ik was soms ook verrast van mezelf dat ik zo ver uit mijn comfortzone kon komen.

Op welke manier stimuleerden de coaches jullie om uit die comfort-zone te komen?

L: De coaches hadden van bij de start gezegd: 'Als je je niet comfortabel voelt bij iets, dan hoeft je het niet te doen. Doe wat het beste is voor jullie.' Wij luisterden ook echt naar dat advies. Uiteindelijk heb ik aan alles meegedaan, dankzij de motivatie van de coaches.

G: Hun bescherming was belangrijk. Als wij ons niet comfortabel voelden veranderden ze de opdracht of de situatie. We hadden het bijvoorbeeld moeilijk met het einde van de voorstelling. Dus hebben we het samen veranderd in iets dat ook mooi was, maar makkelijker was voor ons.

J: Wij gaven advies aan hen en zij gaven advies aan ons. Ze luisterden ook echt. Het was hun taak om ervoor te zorgen dat wij ons goed voelden en blij zouden zijn met het resultaat. Dat hebben ze heel erg goed gedaan!

Wat vonden jullie van het CC Strombeek? Van de repetitieplek en de plek van de voorstellingen?

G: Eerst repeteerden we in de turnzaal van een school. Dat was niet zo leuk, om na onze school weer naar een andere school te moeten gaan. Daarna hadden we een lokaal in het CC, maar vanaf het moment dat we op het podium konden spelen, gaf dat een heel andere vibe en werd het helemaal anders.

L: Wij hadden in CC Strombeek een kleine sofa, dat was echt onze favoriete plek. We zaten er met vijftien in tijdens de pauzes of zelfs tot lang na de repetities. Dat was ons klein hoekje waar we gezellig konden praten, zingen, mekaar helpen opmaken,... Oh en de piano, dat was echt ons ding! Elke keer dat we de piano zagen begonnen we te spelen en gekke dingen te doen.

J: Er waren ook lieve mensen, Evi van CC Strombeek had een leuke vibe, ze kwam altijd vrolijk naar ons toe.

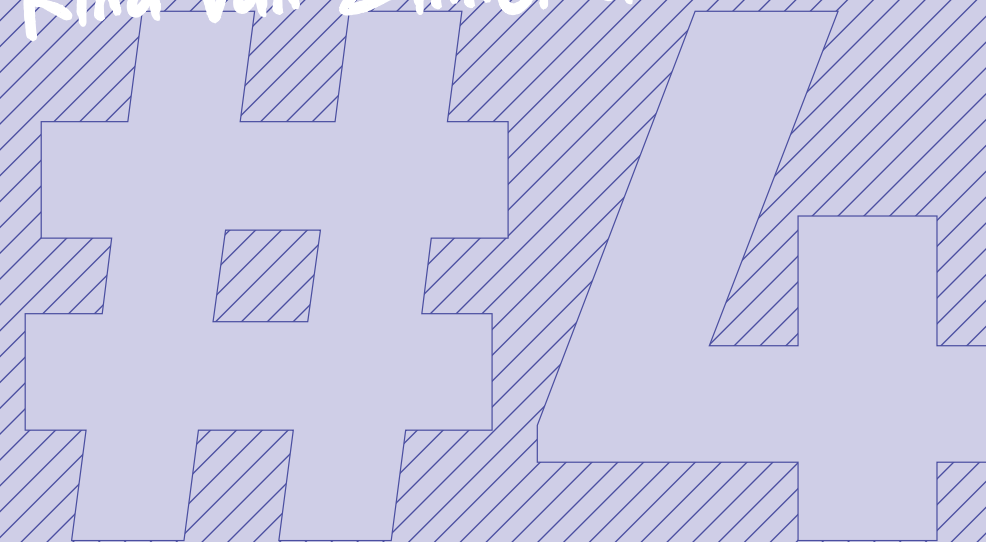
Ben je nog op zoek naar manieren om creatief bezig te zijn?

G: Als projectwww nog eens door gaat, doe ik zeker mee!!

L: Ik sta altijd open voor suggesties, ik zou ook graag eens in een film willen spelen en sinds projectwww heb ik daar meer moed voor.

Een bewogen eerste editie

in gesprek met
Rina van Zinnema

Rina Govers leidde als projectcoördinator bij Zinnema de eerste editie van projectwww in goede banen. Dat was een turbulent proces: na een paar keer uitstel en het continu bijsturen van allerlei scenario's werd, in de zomer van 2021, dan toch beslist om alles op alles te zetten met het podiumkunstentraject. Lasso sprak na afloop van de bewogen eerste editie met Rina (december 2021).

Wat betekent dit project voor Zinnema?

Rina: We voelden een sterke nood aan projecten die jongeren een artistieke uitlaatklep bieden. Na twee geslaagde edities van projectwww binnen ons eigen netwerk nam de goesting toe om het project verder te laten groeien. Dankzij de bovenlokale subsidies konden we het zelfs verspreiden over Brussel en de Rand. Daarnaast merkten we ook dat er in het kunsteducatieve landschap nood is aan artistieke professionals die vertrouwen uitstralen en herkenbare rolmodellen kunnen zijn voor jongeren. Met dit project halen we nog meer jeugd in huis en stellen we onze deuren open voor een jong publiek.

Zinnema wil ook ná het project een warme thuis blijven bieden aan jongeren en beginnende artiesten. We hopen dat de contacten die we met de jongeren, de coaches en alle partners opbouwen bestendigd kunnen worden in de verdere werking van Zinnema.

Kan je wat meer vertellen over je rol als projectcoördinator?

Rina: Ik ben in augustus 2020 gestart als coördinator. Er lag meteen heel wat voorbereidingswerk op de plank, het inhoudelijk traject en de planning waren toen al uitgetekend. Mijn taak was verbinding creëren binnen de regio's tussen partners, coaches en jongeren, maar ook uitwisseling faciliteren tussen de regio's onderling. Bijna alle contacten gebeurden via mij, zeker bij de start van het project.

Een tweede aspect van mijn rol was het detecteren van noden bij de partners en ondersteuning bieden waar nodig. Zo beslisten we om een extra coach te betrekken in de regio's waar de jongerenwerving moeilijker liep. In twee regio's hebben we het project jammer genoeg moeten stopzetten omdat het bereiken van jongeren, ondanks extra inspanningen, meer tijd of een andere aanpak vereiste. De ruimte die hierdoor vrijkwam kwam goed van pas: taken waarvan vooraf niet duidelijk was wie ze op zich diende te nemen kwamen bij mij terecht. En de coronacrisis, met quarantaines en veranderende regels die vertaald moesten worden in de draaiboeken van het project, dat kwam er ook bovenop.

Hoe verliep de samenwerking binnen de regio's? Heb je grote verschillen ervaren?

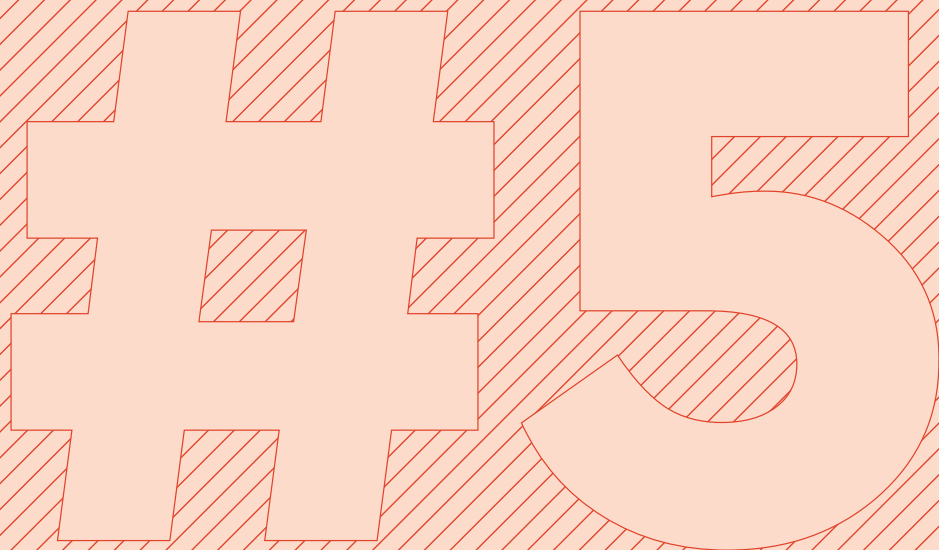
Rina: Elke regio had zijn eigenheid. Sommige organisaties werkten ervoor al nauw samen, anderen niet, in de ene regio liep de communicatie vlotter of werd er meer initiatief genomen. Het was absoluut verschillend. Er waren wel rode draden, bijvoorbeeld: hoe groter het aantal partners, hoe complexer het proces. Er wordt dan meer naar elkaar gekeken bij het verdelen van taken, de geografische spreiding speelt een rol, en soms hebben de verschillende organisaties ook andere verwachtingen van het project.

Als je terugkijkt op het voorbije anderhalve jaar, wat vond je dan het moeilijkst en waar ben je het meest tevreden over?

Rina: De constante onzekerheid omwille van de pandemie was het moeilijkst. Het vergde een continue aanpassing van de plannen en een enorme flexibiliteit van het grote aantal partners. Waar ik erg tevreden over ben is dat de partners van de regio 'Strombeek & Laken' erg zelfstandig met het project zijn omgegaan. Ondanks het feit dat ze maar met twee organisaties waren, hebben ze daar hun schouders onder gezet. Het was een heel andere dynamiek tussen de coaches en een totaal andere voorstelling dan in de regio 'Anderlecht & Dilbeek', maar wel met dezelfde achterliggende visie en dezelfde mechanismes.

Zoom In: CC Westrand

met Jasper & Wim

CC Westrand was partner in de regio 'Anderlecht & Dilbeek', waar ze nauw samenwerkten met Zinnema en GC De Rinck. Lasso ging in gesprek met Jasper Meert en Wim Van Parys na afloop van de eerste editie (december 2021).

Wat was jullie drijfveer om deel te nemen aan projectwww?

Jasper: CC Westrand heeft sinds enkele jaren een traditie in werken met jongeren, participatie zit als het ware in ons DNA. We doen liever tien voorstellingen mét jongeren dan er één te programmeren zonder, al is het in de realiteit vaak omgekeerd omdat het erg tijdsintensief is om zulke projecten te realiseren. We willen jongeren in Dilbeek overtuigen om met hun zotste ideeën bij ons te komen aankloppen, om hen vervolgens te helpen ze te realiseren.

Wim: Via projecten als Vlag & Wimpel, BORIS, De Veroveraars, maar ook BetonRock (nu: Lokale Helden) hebben we al goeie ervaringen opgedaan en verwierven we bekendheid en vertrouwdeheid in ons netwerk van secundaire scholen. Naast het bieden van podiumkansen wilden we ook de relatie tussen Brussel en Dilbeek versterken. Door intensief samen te werken met een Brusselse culturele speler en jongeren te bereiken die zich over de gewestgrenzen heen bewegen, hopen we de banden op een positieve manier te versterken.

Jasper: Het zou erg fijn zijn moest het voor de groep jongeren niet hun laatste project samen zijn. Ik zie wel wat kansen voor hen. Er zou iets verder kunnen groeien binnen projectwww of in andere projecten.

Projectwww kende een trage, uitgestelde opstart omwille van Corona. Om jongeren te werven werden een aantal acties opgezet, met verschillende snelheden. Hoe blik je daarop terug?

Wim: We hebben voornamelijk promo gevoerd via klassieke kanalen en via scholen. Het teaser-filmpje in de klassen deed het ook goed en gemotiveerde leerkrachten doen wonderen. Onze voorgeschiedenis werkt natuurlijk mee, en op sommige scholen zijn er jongeren aanwezig al aan andere Westrand-projecten deelnamen. Dat zijn de beste ambassadeurs die je kan hebben.

Jasper: Wat het beste gewerkt heeft waren de demonstraties van de coaches op de scholen zelf. Dat gaf echt een boost aan de inschrijvingen. Door hen rechtstreeks te laten ervaren wat het project in petto heeft, kan je hen sneller prikkelen.

Denk je het vooropgestelde doelpubliek bereikt te hebben?

Jasper: De groep jongeren was erg evenwichtig verdeeld: tien jongeren uit Dilbeek, de rest uit Anderlecht. Om één of andere reden dacht ik dat het project eerder Brusselse jongeren zou aanspreken. Het was een mooie mix van deelnemers, met diverse achtergronden en interesses. Erg fijn ook om te zien dat er snel een groepsgevoel ontstond.

Wim: Er zijn wel wat leerlingen die in Dilbeek naar school gaan maar in Brussel wonen. Voor hen is het evidentier om deel te nemen aan iets in Anderlecht dan in CC Westrand. De meerwaarde voor ons is dat wij de Dilbeekse leerlingen iets kunnen aanbieden dat in Brussel plaatsvindt.

De voorbereidende repetities gingen voornamelijk door in Zinnema, de voorstelling speelde ook in jullie zaal. Hoe hebben jullie de samenwerking binnen jullie regio ervaren?

Jasper: Het feit dat we Dilbeekse scholieren de kans konden bieden om in Zinnema deel te nemen aan dit artistiek project is een meerwaarde. Het is een gelegenheid om kennis te maken met hun werking. Zinnema heeft ook een iets gezelligere uitstraling naar jongeren toe. Wij hebben bijvoorbeeld een repetitieruimte maar dat is een grote zaal. De locatie van Zinnema paste beter bij de sfeer van het project.

Zijn jullie tevreden over de eerste editie?

Wim: In september hebben we beslist ervoor te gaan, onder het motto 'klinkt het niet dan botst het'. Uiteindelijk is alles goed verlopen en ben ik erg tevreden met het resultaat. Er is een hechte band ontstaan tussen de jongeren en de coaches hebben een veilige setting gecreëerd, waardoor iedereen op het podium zichzelf kon zijn. Er zaten een aantal erg kwetsbare momenten in de voorstelling en zo iets bereik je enkel als er voldoende vertrouwen is. Dat is erg bewonderenswaardig, zeker als je weet op hoe weinig tijd alles gerealiseerd is.

Blik van de coaches

met Nico & Amin

Nico Chanh Leroy en Amin Srasra zijn beide professioneel danser en choreograaf, Amin is vandaag ook programmator in de Schouwburg van Kortrijk. Allebei hebben ze twee edities van projectwww artistiek begeleid als coach. Intussen werden ze zelf ook opgeleid tot kunsteducatieve coach door L.E.A.D. en Zinnema.

Kunnen jullie de rol van artistiek coach omschrijven?

Nico: Het was onze taak om vanuit de creatieve ideeën en op basis van de talenten van de jongeren een verhaal of een rode draad te creëren. De jongeren droegen choreografieën, muziek en thema's aan. Wij brachten alles samen en transformeerden het tot een interessant verhaal door keuzes te maken, choreografieën te verdiepen en aan staging te doen.

Amin: We gaven de deelnemers tips en aanwijzingen over hoe je een voorstelling kunt maken, en probeerden hen de zelfzekerheid mee te geven om vrij te bewegen en op een podium te staan. Zelf wisten we wel heel goed waar we mee bezig waren: ons kader was concreet voorbereid en kreeg gaandeweg verder vorm. Voor de jongeren bleek het abstracter over te komen. Sommige artistieke keuzes lagen bij ons, maar wel op zo'n manier dat het hun stuk bleef. Eigenaarschap van de jongeren is essentieel in dit project.

Projectwww was ook een driejarig opleidingstraject dat hand in hand ging met het uitvoeren van de twee creatietrajecten. Hoe blikken jullie daarop terug?

Amin: De opleiding tot kunsteducatieve coach was voor mij dé motivatie om deel te nemen aan de selectieprocedure van Zinnema. Het maken of creëren van een voorstelling ontbrak nog in mijn danscarrière. Door in de praktijk te duiken en zelf deel te nemen aan de masterclasses heb ik op korte tijd veel bijgeleerd. Het uitwisselen met mijn collega-coach Andrea werkte ook enorm versterkend.

Nico: Het was waardevol om met de andere coaches en met L.E.A.D. ervaringen en manieren van werken uit te wisselen. Verder hebben we ook zelf aangegeven dat we meer ondersteuning wensten rond het psychosociale aspect van onze begeleidersrol. We werden geconfronteerd met fragiele emotionele ervaringen waardoor we als coach niet altijd konden inschatten waar onze rol stopte. Via de masterclass met Leen Braspennig kregen we handvaten om daar beter mee om te gaan. Want je hebt je eigen ervaringen en ideeën als

artiest, maar voor sommige zaken moet je gewoon het advies of de hulp van anderen inschakelen.

Amin: Het was jammer dat het aantal masterclasses wat beperkt bleef omwille van de covid-periode, maar Zinnema speelde wel direct in op onze concrete vragen. In de aanloop naar de laatste voorstelling kregen we een hele dag masterclass over licht en techniek. Wat ons inspireerde om onze vers verworven kennis meteen in de praktijk om te zetten.

Als coaches werden jullie ook betrokken bij de jongerenwerving door demo's in de scholen te doen. Hoe liep dat?

Nico: In scholen waar de leerkracht betrokken was, de leerlingen voorbereid waren en de juiste faciliteiten aanwezig waren had dit een goed effect. Het was leuk om zo kort bij de leerlingen te staan. Het was wel noodzakelijk de juiste omkadering te creëren voor de promo, zodat het geen losstaande teaser was.

Amin: Het voordeel van naar een school te trekken is dat je daar alle jongeren bereikt. Uiteindelijk zijn er zo toch een heel aantal betrokken geraakt bij het project. Het nadeel is dat leerlingen het project soms blijven associëren met school, terwijl het net een vrijetijdsproject is.

Over het creatieproces dan: hoe gingen jullie te werk met de jongeren en wat is jullie bijgebleven?

Nico: Het was van meet af aan belangrijk om open te zijn, om een goede vibe en een safe space te creëren. Dit deden we door onszelf te zijn en ervoor te zorgen dat de jongeren dat ook konden, door ontspannen met

elkaar om te gaan. Goed luisteren en humor gebruiken werkte ook. Er moest een basisvertrouwen groeien waarop we het creatieproces verder konden bouwen. Wat je wel moet bewaken is het evenwicht tussen enerzijds coach en anderzijds broer zijn. Het was immers steeds de bedoeling het creatieproces te laten uitmonden in een toonmoment. De juiste aandacht was dus vereist.

Amin: Bij de start van het creatieproces maakten we tijd vrij om naar elkaar te luisteren. Uit die eerste gesprekken kwam veel somberheid en duisternis naar boven: persoonlijke verhalen over zelfmoord, verslaving aan drugs,... We zijn dan aan de slag gegaan met Griekse mythologie om er een bepaalde lichtheid aan te kunnen geven. Dit werd de rode draad. Zo konden we in dialoog blijven gaan over de thema's, ze een plek geven in de creaties en tegelijk loskoppelen van de puur persoonlijke ervaring. Mentaal welzijn bij jongeren is een groot aandachtspunt, het gebeurde regelmatig dat we met een jongere naar buiten moesten gaan voor een één-op-één. Als coach moet je erg empathisch zijn om een dergelijk project te leiden... Ik heb dan wel een pedagogische achtergrond, maar

dat maakt geen maatschappelijk werker van me. Gelukkig konden we beroep doen op Evi van CC Strombeek en Anne van Zinnema voor extra ondersteuning.

Zijn er aandachtspunten die jullie willen meegeven voor een succesvol artistiek creatieproces met jongeren?

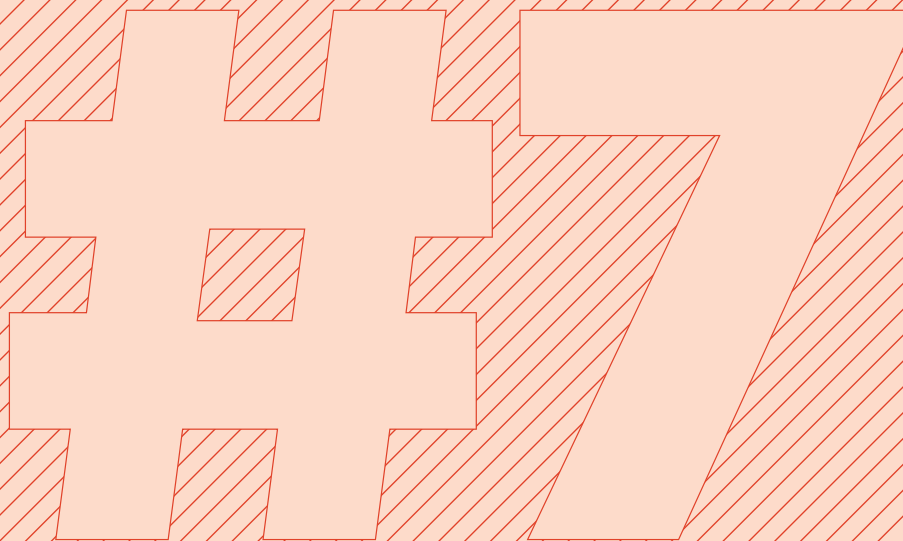
Nico: Je hebt nooit voldoende creatietijd (lacht). Ik denk niet dat je door een lang repetitieproces meer artistieke kwaliteit zal behalen, maar het kan wel meer ademruimte geven aan het proces. Als artistieke coach heb je immers je handen vol met het begeleiden van het creatieproces. Daarnaast vraagt zo'n groep van 22 jongeren ook de nodige energie om hen te begeleiden, om in te spelen op bepaalde individuele noden of om hun focus te verleggen. Voldoende begeleiders met diverse skills zijn geen overbodige luxe.

Amin: Die energie van de jongeren is inderdaad intens. Het project creëert ook een ruimte en setting om in te spelen op die energie en de persoonlijke verhalen, waardoor wij als coaches dan weer geïnspireerd geraken. Dat in goede banen leiden vergt een intensieve begeleiding en omkadering van de artistieke coach.

Zinnema aan het woord – tweede editie

met Audrey & Anne

Audrey Leboutte is artistiek coördinator bij Zinnema. Anne Ballon verzorgde de projectcoördinatie tijdens de tweede editie. Ze kijken samen terug op drie jaar projectwww.

Hoe waren jullie bij het project betrokken?

Audrey: Ik volgde het project initieel van de zijlijn. Pas toen mijn collega's Jan en Abdelmalek, die het dossier schreven, het niet meer konden opvolgen, kreeg ik de verantwoordelijkheid. Ik hield contacten met L.E.A.D. en met de coaches en maakte de didactische planning op. Later werd ik betrokken bij het opvolgen van de partnerships. Vertrouwd raken met de werking van cultuur- en gemeenschapscentra was een leerproces voor mij. Verder stuurde ik de projectcoördinator aan en volgde ik mee het budget op.

Anne: In september '22 werd ik projectcoördinator. In die rol bewaakte ik de planning en het budget, zorgde ik voor goede afspraken met de coaches en organiseerde mee de masterclasses. De organisatie van de schoolbezoeken, kennismakingsdagen en repetities en de voorstellingen viel ook binnen mijn takenpakket. Omdat ik een filmische achtergrond heb, werkte ik ook aan twee mini-documentaires over het project. Er kwam ook heel wat projectcommunicatie bij kijken.

Er zijn in totaal drie projectcoördinatoren geweest. Hoe kijken jullie daarop terug?

Audrey: Als de opdracht duidelijk was, liep het meestal goed. De coördinatoren in kwestie hebben zich tijdens beide edities het project toegeëigend, er zijn toen ook tools uitgewerkt die in toekomst zeker nog van pas gaan komen. Tijdens het reflectiejaar liep het wat moeilijker. Doordat de toenmalige coördinator geen enkele editie van kortbij gevolgd had was het zoeken naar de juiste rol.

Anne: Het is wel heftig dat de projectcoördinatie elk jaar veranderde. Ik zou zelf al zoveel anders aanpakken, met wat ik nu weet. Het duurde ook wel even voor ik het project in de vingers had en de verwachtingen van de partners goed kon inschatten.

Audrey: Iemand schrijft het dossier, iemand anders wordt tijdens de uitvoering geconfronteerd met de realiteit, nog een nieuwe coördinator moet ingewerkt worden... Dat is allesbehalve evident. Voeg daaraan toe dat de ene editie in volle covid-periode plaatsvond terwijl de andere normaal kon doorgaan.

Hierdoor was er een groot verschil in aanpak tussen beide edities, hetgeen ook consequenties had op de planning en het budget.

Het was een behoorlijk ambitieus project, met veel doelstellingen in één plan. Welk gevoel houden jullie over eraan over?

Audrey: Ik ben wel fan van het uitgangspunt 'Go Big or Go Home'; het was wat mij betreft fijn dat de ambitie er was. Wel vraag ik me af of de verwachtingen wel goed zijn overgekomen, zeker ten opzichte van de partners. We moesten de complexiteit van het project promoten én tegelijkertijd goed overbrengen wat het doel en de verwachtingen waren. Zinnema leverde een format af met coaches en een bepaalde manier van werken, maar de praktische uitwerking moest op maat van de regio gebeuren. Daar zitten immers de partners die hun regio en hun jongeren het best kennen. Want wat hier werkt, werkt elders minder goed en omgekeerd. De doorvertaling liep dus niet altijd even gemakkelijk. Mogelijk was de ambitie te groot waardoor sommige partners overrompeld werden.

Anne: Het moeilijkste was voldoende draagvlak of eigenaarschap voor het project creëren bij al de verschillende partners, die elk verschillende verwachtingen hadden ten opzichte van het project. Hoe konden we ervoor zorgen dat het ook in de verschillende regio's als een eigen project gezien werd? Dat bleef een

uitdaging. Er werd vaak naar Zinnema gekeken als 'trekker'. De ene partner zorgde voor een zaal, de andere ontfermde zich over communicatie, maar de gezamenlijke motivatie voor het project was niet altijd zichtbaar. Het vergde veel tijd om alles af te stemmen.

Waar ben je het meest tevreden over als je terugblijkt op drie jaar projectwww?

Audrey: Dat we erin geslaagd zijn om een nieuwe, diverse groep van kunsteducatieve coaches op te leiden. Ze vertegenwoordigen allen het 'stedelijke' en kunnen écht iets voor onze jongeren betekenen, net omdat ze op een gelijkaardige manier in een meertalige, stedelijke context opgroeiden. De meeste coaches namen deel aan beide edities, waardoor we hun zelfvertrouwen, initiatief en toe-eigening zien groeien. Hoewel beide edities van projectwww zeer verschillend waren, zagen we duidelijk dat de omkadering van de voorstellingen veel kwalitatiever verliep bij de laatste editie.

Anne: Een grote sterkte is dat we over de grenzen heen partners samengebracht hebben, wat ervoor zorgde dat we een bijzondere groep van jongeren bereikten. Dat die mix van individuele jongeren en zeer diverse groepjes resulteerde in één hechte groep vond ik fantastisch. Spijtig dat er maar weinig jongens deelnamen, daar denken we zeker verder over na.

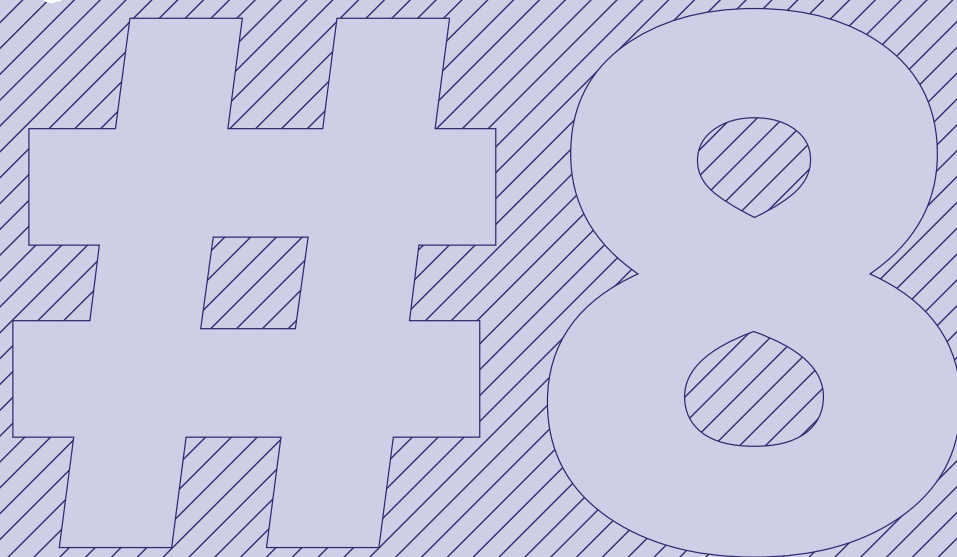
Audrey: Er was een sterke interactie tussen de jongeren, ook tussen de verschillende groepen. Bij jongeren die aan beide edities deelnamen zag je letterlijk hoe ze gegroeid waren. En dit is misschien anekdotisch, maar ik ben altijd erg blij als er bij Zinnema mensen op hun sokken rondlopen. Dan hebben ze een echt thuisgevoel. Die sokken zijn een belangrijke maatstaf voor mij.

Anne: Je beseft ook pas welke betekenis dit traject voor de jongeren heeft eens de voorstellingen op hun einde lopen. Ik had bijvoorbeeld bepaalde inhoudelijke bedenkingen bij één van de voorstellingen, maar als je het geheel bekijkt, beseft je dat de jongeren een geweldige kans gekregen hebben. De kans om met hun talent hun eigen verhaal op een podium te brengen, en dit voor leeftijdsgenoten... Dat is de essentie van het project!

Zoom In: Woluwe

met Ciska,
Juan & Elien

Sint-Pieters- en Sint-Lambrechts-Woluwe wilden in hun regio graag meer jongeren bereiken en betrekken. Toch verliep het moeizaam om jongeren te laten deelnemen aan projectwww. Cultuurbeleidscoördinatoren Ciska Vandendriessche en Juan Guervos en jeugdwerkster Elien Broos vertellen over hun ervaringen.

Hoe geraakten jullie betrokken bij projectwww?

Ciska: In Sint-Pieters-Woluwe vonden in het verleden al een aantal toffe projecten met jongeren plaats. Dit driejarige project leek ons een uitgelezen kans om een band met onze jeugd op te bouwen. Tijdens de eerste editie gingen we een samenwerking aan met Tervuren en Oudergem. Toen er echter maar vier deelnemers ingeschreven hadden die af en toe niet kwamen opdagen, hebben we spijtig genoeg moeten beslissen het traject stop te zetten. Voor de tweede editie bundelden we de krachten met Sint-Lambrechts-Woluwe.

Elien: Toen projectwww net startte was ik nog niet zo lang aan het werk als jeugdwerker in GC Op Weule. Het gemeenschapscentrum had amper een jeugdwerking en in die periode kregen we net begeleiding van JES om rond tieners en participatie te werken. Ik vond het te pril om dan al mee te stappen in iets met de omvang van projectwww. Voor de tweede editie hadden we ons wel geëngageerd, om zo de jongerenwerking concreet te kunnen laten groeien. In de aanloop van de tweede editie veranderde ik van job (Elien werkt inmiddels in GC De Kriekelaar, nvdr).

Juan: Ik begon tussen de wervingsfase en de start van de repetities van de tweede editie in Sint-Lambrechts-Woluwe te werken. Zodoende werd ik meteen in het project gedropt. Een aantal personeelswissels maakten de overdracht niet zo gemakkelijk, terwijl er op dat moment net verwacht werd concreet aan de slag te gaan. Ik ben er dus volop voor gegaan om zoveel mogelijk jongeren warm te maken voor de kennismakingsdagen.

De jongerenwerving bleek in jullie regio niet zo evident, in beide edities.

Ciska: Tijdens de eerste editie speelde de afstand tussen de partners ons parten. Aanvankelijk zou het hele traject in Tervuren doorgaan, maar omwille van praktische redenen werd er dan toch gerespeteerd in Oudergem en werd de voorstelling in Sint-Pieters-Woluwe gepland. We merkten dat de jongeren de kluts kwijtraakten, de locaties lagen fysiek ook ver uit elkaar. Voor de groepsbinding is één uitvalsbasis belangrijk. We moeten kijken naar hoe de jongeren zich bewegen om met dat uitgangspunt gemeentes te laten samenwerken.

Elien: In GC Op Weule waren we er ons erg van bewust dat we niet aantrekkelijk waren voor jongeren: de werking stond in zijn kinderschoenen, er was weinig aanbod, het gemeenschapscentrum zelf ligt midden in een residentiële woonwijk en je moet vanuit een aantal wijken ook fysiek een steenweg oversteken om er te geraken. We waren dus wel bereid om op zoek te gaan naar een geschiktere plek en om actief de jongeren te bereiken.

Juan: De sociale cohesie is in andere Brusselse regio's veel sterker dan hier en de mobiliteit van jongeren tussen school en thuis verloopt anders. Er lopen veel jongeren school in Woluwe terwijl ze elders wonen, waardoor ze hun vrije tijd meestal ook op een andere plek doorbrengen. Er is een meerderheid van Franstalige jongeren terwijl het project een Nederlandstalige uitstraling heeft. Het Franstalige jeugdwerk bereikt hier ook veel jongeren. Omdat ze een duurzamere manier van werken hebben met betaalde krachten in de Franstalige jeugdhuizen, waardoor ze de omgeving en de jongeren erg goed kennen. Op basis van dit vertrouwen en deze manier van werken kunnen jongeren

makkelijker aangesproken worden en deelnemen, wat helaas minder is aan Nederlandstalige zijde. De samenwerkingen met deze partners, vanaf het begin van een project, kunnen veel meer opleveren dan enkel aan Nederlandstalige kant zoeken naar jongeren in een gemeente die overwegend Franstalig is.

Elien: Er heerst in Woluwe ook meereen cultuur van ieder op zich, er is weinig dialoog met andere organisaties. Er wordt amper naar mekaar doorverwezen tussen het Nederlandstaligen het Franstalig netwerk. In Schaarbeek, waar ik nu werk, is dat heel anders: iedereen wil mekaar versterken en creëert samen een aanbod voor de gemeente. Ik denk dat zo'n stevig netwerk, dat de krachten bundelt, een enorm verschil kan maken voor projecten.

Jullie hebben scholen bezocht om leerlingen warm te maken voor het project. Hoe verliep dat?

Elien: Door mijn studies had ik al een band met het Don Bosco-internaat in Woluwe. Zij waren vragende partij voor hun leerlingen en tijdens de COVID-periode sloegen we er gedurende anderhalf jaar in een mooie samenwerking op te zetten tussen hen, de Brede School, het jeugdhuis en GC Op Weule. Diezelfde samenwerking werd zelfs doorgetrokken naar het Koninklijk Instituut Woluwe (KIW), een secundaire school voor buitengewoon onderwijs. Op termijn haakte het KIW af omwille van personeelstekort. Don Bosco bleef wel aan boord.

Juan: Ik ben het project een aantal keer gaan pitchen op scholen en in jeugdwerkingen. Bij de praktische organisatie van zo'n demonstratie kwam altijd veel kijken. Als je op een school voor 300 leerlingen promotie maakt en niemand van hen komt opdagen, dan ben je wel teleurgesteld. We moeten misschien naar een meer fluïde manier gaan om jongeren te bereiken.

Of ons de vraag stellen of er in onze regio geen betere plekken zijn zoals jeugdhuizen, opvangcentra of winkelcentra om hen te bereiken voor een vrijetijdsproject.

Wat nemen jullie uit deze ervaring mee naar de toekomst?

Juan: Door me direct in het project te smijten, heb ik nu wel een goed contact opgebouwd met de Europese school voor andere projecten en ideeën. Ik hoop met deze en andere contacten nog een aantal mooie samenwerkingen uit te bouwen.

Elien: Soms lukt er iets en soms faalt er iets. Zeker in Woluwe heb ik dat vaak ervaren: wat je ook doet, je weet niet of het zal werken. Maar dat maakt de zoektocht niet minder waardevol.

Ciska: Ik ben het project blijven volgen en vond de voorstellingen in de andere regio's heel mooi. De coaches hebben op een erg korte tijd knappe creaties gerealiseerd en de jongeren vormden een hechte groep, ondanks dat ze elkaar vooraf nog niet kenden.

Steffi De Cuyper en Isabelle De Meyere zijn beiden werkzaam bij de VGC. Steffi ondersteunt de scholenwerking en educatie binnen de N22 (de Brusselse gemeenschapscentra), Isabelle is cultuurbeleidscoördinator. Beiden zijn van het prille begin betrokken bij de opmaak van het projectdossier en volgden drie jaar lang het project als lid van de stuurgroep.

In 2019 waren een aantal gemeenschapscentra en lokale cultuurbeleidscoördinatoren enthousiast over het projectwww-verhaal van Zinnema. Daarom besliste de VGC het traject mee te volgen, bij te sturen en te ondersteunen waar nodig. En om met de ervaringen verder aan de slag te kunnen gaan bij het creëren van creatie- en podiumkansen voor Brusselse jongeren.

Blik van de stuurgroep met Steffi & Isabelle

Met welk doel zijn jullie aan het project gestart? Welke meerwaarde wilden jullie eruit halen?

Isabelle: In dit project kwamen voor mij een aantal zaken samen. Vanuit onze opdracht wil de VGC jongeren kansen bieden voor actieve cultuurparticipatie, waarbij diezelfde jongeren mee het creatieproces kunnen bepalen. Daarnaast is er het gegeven dat onze cultuurhuizen en ons culturaanbod vandaag niet toegankelijk voor vele kinderen en jongeren, dat het een wereld is waar je je weg moet vinden. Door mee onze schouders te zetten onder projectwww konden we een intense artistieke beleving mogelijk maken voor tientallen tieners. Verder blijkt het als volwassen cultuurprofessional niet zo eenvoudig om je te verplaatsen in de leefwereld van die jongeren en aan outreach te doen. Ook daar wilden we verder van leren.

Steffi: Door van onderuit de projecten te ondersteunen die bij de gemeenschapscentra leven willen we specifieke ervaringen opdoen, zaken in de praktijk uittesten en ervan leren. Cases zoals projectwww zien we als een inspiratiebron. We volgen ze

van nabij en proberen vanuit de learnings handvaten aan te reiken over hoe jongeren bereikt en betrokken kunnen worden bij het gemeenschapscentrum. Op deze manier voeden we het netwerk van N22 over welke positie we als centra kunnen innemen voor en met de jongeren.

Isabelle: In de opzet van het project hadden we onze pijlen eerder op de nazorg gericht. Als we jongeren via dit project warm kunnen maken, welke nazorg kunnen wij dan nóg aanbieden als cultuurprofessionals, als VGC, als gemeenschapscentra? In de praktijk valt zoiets echter tussen de plooiën.

Het opzet was om verschillende partners samen in één regio samen te brengen, zodat ze complementair konden werken en elkaar konden versterken. Hoe kijken jullie vandaag terug op die partnerships?

Steffi: Het was interessant dat gemeenschapscentra hun netwerk konden openbreken en zo een ander perspectief meekregen. Zo is er bijvoorbeeld tussen GC Nohva en CC Strombeek een goede basis gelegd voor verdere samenwerking in het kader van de scholenwerking.

Isabelle: Tegelijkertijd hebben we in die partnerships ook de fragiliteit van de sector leren kennen. Als er iemand wegvalt en de rolverdeling of de verwachtingen tussen de partners onduidelijk zijn, valt alles in mekaar. De rol van de cultuurbeleidscoördinator is anders dan die van het gemeenschapscentrum of het cultuurcentrum: de verwachtingen rond wie waarvoor zorgt moeten dan ook steeds goed uitgeklaard worden.

Steffi: Zowel bij Zinnema als bij verschillende andere partners waren er personeelswissels. In de overdracht van kennis, de historiek en het waarom van het project kruipt erg veel tijd, en bepaalde informatie of nuance gaat sowieso verloren of leidt tot bepaalde frustraties. Veel van die frustraties waren dan eigenlijk misverstanden, die te maken hadden met niet uitgesproken verwachtingen, rol- en taakverdelingen. In de tweede editie in 2023 werd hier al veel beter op geanticipeerd. Dat hadden we geleerd uit de eerste editie. Toch onderschatten we nog de tijd en energie die kruipt in het afstemmen van deze zaken binnen de partnerships, zeker als de mensen wisselen. Gelukkig konden wij daar vanuit de stuurgroep kort op de bal spelen.

De stuurgroep heeft van de zijlijn het project gevolgd. Hoe kijken jullie naar deze rol binnen het project?

Isabelle: De stuurgroep heeft een evolutie doorgemaakt, van een eerder theoretisch naar een veel praktischer niveau, terwijl onze rol aanvankelijk eerder reflectiegericht was. Wat ook een impact had is dat Jan Wallyn, directeur van Zinnema, die de visie en het waarom van het project uitdroeg, wegviel. Zinnema heeft dat voorbeeldig opgevangen, maar het veranderde toch de werking van de stuurgroep. Dit zorgde ervoor dat er nood was aan een meer praktische opvolging vanuit de stuurgroep, in plaats van meer op een afstand te analyseren, bij te sturen of doelen te verfijnen. Door de vele personeelsswissels bij Zinnema ging er veel tijd naar kennisoverdracht.

Steffi: De intensievere opvolging door de stuurgroep in de tweede editie zorgde wel voor een grotere betrokkenheid dan bij de eerste editie; daar was de afstand net iets te veraf. Door maandelijks samen te komen, kregen we veel directe informatie over het verloop van het project en kon er korter op de bal gespeeld worden als iets moeilijk liep. Zo hebben we voor de regio

Woluwe toch wat extra overleg ingepland om een goed plan uit te werken, om zo de samenwerking te concretiseren en de rollen goed te verdelen.

Wat hebben jullie geleerd uit dit proces en wat nemen jullie mee in jullie verdere werk?

Isabelle: Het belang van een stevige voedingsbodem of partnership, waar organisaties elkaar kennen, vertrouwen en goede afspraken kunnen maken. Als het project dan ook een aantal jaren loopt, heb je net iets meer marge wanneer er iets fout loopt, omdat alle betrokkenen het project kennen en het belangrijk vinden. Dat was het geval in de regio Dilbeek & Anderlecht, en ook in Strombeek. In contexten waar we het project startten zonder deze randvoorwaarden kregen we het niet gerealiseerd.

Steffi: Het belang van een goede communicatie tussen alle actoren binnen zo'n project en de extra tijd en ruimte die je daarvoor moet voorzien, om alles goed op mekaar af te stemmen. En dit zeker als organisaties of mensen elkaar nauwelijks kennen of als er interne procedures doorlopen moeten worden. Concreet werken

we bij de gemeenschapscentra ook aan hoe we jongeren op een warme manier kunnen onthalen. Als alle collega's mee zijn in éénzelfde onthaalvisie, weet iedereen ook wat er precies onder verstaan wordt. Dat kan gaan om een hartige babbel en de weg wijzen naar het juiste repetitielokaal tot het aanbieden van een drankje en hen de wifi-code meegeven.

Isabelle: Ik vind dat we erg ambitieus waren om over scholen heen te werken en te proberen jongeren bereiken voor een project in de vrije tijd. Het zou bijvoorbeeld een idee kunnen zijn om een gelijkwaardig project binnen de schooltijd te laten plaatsvinden in een sterk lokaal partnership. Wanneer het buiten de schoolcontext is, moeten we het over een andere boeg gooien. We moeten dit niet doen met onze volwassen blik en ideeën. We moeten de jongeren het zelf laten realiseren, op zoek gaan naar hun sleutelfiguren of 'influencers' en daarvoor dan mensen aantrekken die een kader kunnen aanreiken en het proces begeleiden.

Tips & Tricks

Bovenlokaal samenwerken

Projectwww werd gesubsidieerd via de subsidielijlijn 'Bovenlokale Cultuursubsidies' van de Vlaamse Overheid. Gedurende drie jaar werd over gemeente- en gewestgrenzen heen samengewerkt. Het bovenlokale aspect zat op verschillende niveaus in het project vervlochten. Er werden vier regio's gedefinieerd, telkens met partners zowel uit Brussel als uit de Vlaamse Randgemeenten. De organisaties binnen elk partnership overstegen ook nog diverse sectoren: cultuur, sociaal-cultureel werk, onderwijs, jeugdwerk.

In het reflectiejaar werd ruimte voorzien voor uitwisseling tussen de regio's, om zo te leren van elkaars ervaringen. Wat staken zij op van projectwww over bovenlokaal samenwerken? Lasso bundelde een aantal learnings en aandachtspunten.

1 Bovenlokaal samenwerken kan op verschillende niveaus

Bovenlokaal samenwerken kan op verschillende niveaus. Het hoeft echter niet tegelijkertijd gerealiseerd te worden op alle niveaus. Bepaal op voorhand welke niveaus het meest interessant zijn voor je project en in welke mate je erop wil inzetten. Hieronder alvast een aantal invalshoeken:

- Een mix van diverse jongeren wiens paden mekaar zelden kruisen is een boeiend startpunt voor een creatieproces. Je bekomt zo'n groep door over bepaalde grenzen samen te werken.
- Neem de mobiliteit van de jongeren mee in rekening nemen bij het samenstellen van partnerships. Wonen ze in Vlaanderen en lopen ze school in Brussel, of omgekeerd? Waar speelt hun vrije tijd zich af? Welke metro- of tramlijnen gebruiken ze? Op basis hiervan kan je gemeentes of partners clusteren.

- Door samen te werken over sectoren heen kan elke partner zijn eigen sterkte aanbrengen binnen één gezamenlijk doel of kader. Denk maar aan de logistieke kracht van gemeenschaps- en cultuurcentra, het netwerk van de jeugdwerker en de cultuurbeleidscoördinator, de overtuigingskracht van wie in het onderwijs werkt, de artistieke sterkte en vertrouwelijke karakter van de coach, de coördinerende en verbindende kracht van een (sociaal-)artistieke partner...

- Uitwisselen tussen partners of overleg faciliteren om te leren van mekaar: maatwerk kunnen ook op zichzelf staande doelen zijn. Zo breng je lokale projecten naar een bovenlokaal niveau. In de operationele fase van projecten is er vaak te weinig ruimte voor deze reflecties. Toch kan het net versterkend werken hiervoor: tijd en ruimte in te bouwen tijdens de voorbereidingsfase, tussentijds of bij de nazorg van het project.
- Door processen te documenteren, actoren te evalueren en leerpunten te bundelen: zorg je ervoor dat de opgedane ervaring en kennis verduurzaamd wordt. Deze verzamelde expertise kan een waardevolle inspiratiebron zijn voor de betrokken partners én voor het bredere publiek.

2 Opschaling vergt maatwerk

Om een format succesvol uit te rollen op andere plekken moeten bepaalde randvoorwaarden in acht worden genomen. Opgepast: deze voorwaarden vergen vaak maatwerk.

- Elke plek of regio heeft een andere demografie, en jongeren kunnen op fysieke en mentale grenzen botsen binnen bepaalde regio's. Breng daarom in kaart waar de jongeren zich bevinden, hoe ze zich tussen thuis en school bewegen, welke ontmoetingsplekken ze opzoeken en waar ze hun vrije tijd doorbrengen.
- Bepaal wat voor partners je nodig hebt om je doelpubliek te kunnen bereiken. In de ene regio lukt zoiets prima via scholen, op andere plekken moet je misschien beroep doen op het jeugdwerk en het socio-culturele netwerk. Zoek naar partners die representatief zijn voor de jongeren.

- Kies voor kwantiteit of verdieping: de ene regio heeft baat bij een wervingsstrategie die zo breed mogelijk reikt, de andere zal meer succes boeken door te focussen op een aantal sleutelfiguren. Beide strategieën zijn waardevol.
- Varieer in methodieken. Pas toe wat in eerdere lokale projecten werkte, of experimenteer met nieuwe vormen van promotie, communicatie en vindplaatsgericht werken.
- Maatwerk rond het format zorgt ervoor dat elke regio zich het project beter kan toe-eigenen en dat het proces/eindresultaat de format overstijgt.

3 Verschillende partnerships, verschillende snelheden

- Partners met een vertrouwensrelatie of historiek in samenwerken kunnen sneller schakelen dan partners die elkaar niet (goed) kennen. Extra tijd, ruimte en bemiddeling is dan een must om tot een stevige voedingsbodem te komen voor de verdere realisatie van het project.
- Elke partner stapt in het project met een andere motivatie of doelstelling. Leer elkaars motivatie grondig kennen, ga op zoek naar de 'win-win' en zoek uit hoe jullie de krachten kunnen bundelen.
- Het expliciteren van rol- en taakverdelingen is essentieel voor een goed partnership. Benoem elkaars sterktes en engagementen, verhelder financiële afspraken en kaart vooraf aan wat niet mogelijk is.
- Variëren in snelheden gaat vaak in tegen strakke productionele plannings. Een ruime voorbereidingsfase en flexibele tijdlijnen zorgen voor een middenweg. Ga hierover in dialoog en maak een scenario dat toegepast is op de realiteit van de lokale context.
- Het creëren en onderhouden van partnerships is een job op zich. Netwerken en vertrouwensrelaties opbouwen vergt geduld en maatwerk. Een vaste personeelskracht is nodig om een goede fundering te realiseren voor samenwerkingsprojecten.

Tips & Tricks

Artistieke participatieve projecten voor jongeren in een diverse meertalige stedelijke context

Wat leerden we uit de drie projectjaren over artistieke participatieve projecten voor jongeren? Lasso volgde het proces van projectwww van nabij maar keek ook over het muurtje bij andere Brusselse projecten. Enkele tips:

1 Vind de jongeren en doe het niet alleen

- Ga actief aan de slag met je netwerk en dat van je partners. Bekijk welke sleutelfiguren al nauwe banden hebben met jongeren met artistieke interesses.
- Verdeel de taken volgens ieders sterktes.
- Ga vindplaatsgericht te werk: afhankelijk van je lokale context kies je voor een school, het jeugdhuis, de dansclub of het pleintje. Bepaal vooraf hoeveel tijd je kan investeren

in deze contacten. Maak een keuze tussen het bereiken van een zo groot mogelijk aantal jongeren of werk eerder verdiepend met een aantal partners om een selectie van jongeren aan te spreken.

- Informatie stroomt niet even snel door bij iedereen of binnen verschillende organisaties. Ook het vinden van de juiste persoon op de juiste plek neemt vaak wat tijd in beslag.

2 Prikkelen, proeven en genieten

- Zorg voor prikkelende promotie die bij de leefwereld van de jongeren aansluit. Communiceer zo actief mogelijk en bouw spanning op, door op verschillende manieren en via diverse kanalen de info over je project tot bij hen te krijgen. Bouw verder op lokale kennis en ervaringen.
- Zorg voor coaches en begeleiders waar jongeren zich mee kunnen identificeren; een divers team zorgt ervoor dat je diverse jongeren bereikt.
- Koester je sleutelfiguren: de overtuigende leerkracht, de gepassioneerde jeugdwerker en de enthousiaste jongere die reeds deelnam hebben de kracht om anderen over de streep te trekken.
- Laat jongeren vrijblijvend komen ontdekken, proeven en genieten van wat het artistiek project te bieden heeft en met welke mensen ze te werk zullen gaan. Dat bepaalt of ze verder zullen deelnemen of niet.

3 Creëer een plek met een warm onthaal en een veilig nest

- Ga voor persoonlijk contact en sta open voor dialoog. Als jongeren voor de eerste keer je plek bezoeken kennen ze vaak de (ongeschreven) regels nog niet. Door aan te geven waar ze verwacht worden, hen wegwijs te maken en te duiden wat wel en niet kan voorkom je misverstanden.
- Een vertrouwensband is belangrijk, zeker als je wenst dat jongeren zich in de toekomst welkom blijven voelen in je huis. Leer hen kennen, neem hen serieus en durf te vragen wat hun noden en interesses zijn.
- Het sociale aspect is deels waarom jongeren deelnemen. Voorzie dus een fysieke plek waar jongeren buiten de repetities gewoon mogen 'zijn'. Kunnen napraten onder elkaar versterkt de groepsvorming.
- Hoewel jongeren meer zeggenschap hebben over wat ze in hun vrije tijd ondernemen, is het voor ouders ook belangrijk te weten waar hun kinderen hun vrije tijd zullen doorbrengen.

4 Een respectvol en uitdagend creatieproces

- Coaches en begeleiders met sterke interesse en voeling voor werken met jongeren zijn noodzakelijk. Je hebt ook voldoende begeleiding nodig om met de energie van de jongeren aan de slag te kunnen gaan.
- Een artistiek creatieproces is een emotionele uitlaatklep. Sommige persoonlijke verhalen of problematieken kunnen de rol van begeleiders en coaches overstijgen. Wees voorbereid om collega's, vertrouwenspersonen of hulpverleners om raad te vragen.
- Wees duidelijk over de afstand tussen de coach/begeleider en de deelnemers. Ga zorgvuldig om met persoonlijk contact, geef aan wat de grenzen zijn. ("I'm your big brother in the project, not in life" - Nico, coach)
- Zorg in de loop van het project voor een mooi evenwicht tussen expressie, talentontwikkeling, groepsvorming en artistieke kwaliteit. Al deze doelen zijn gelijkwaardig voor een succesvol participatief artistiek proces.

5 Kansen van het toonmoment en de nazorg

- Ga je voor een toonmoment, een voorstelling of een presentatie van het artistieke werk? Dan is dit een uitgelezen kans om de peers van de deelnemers te betrekken en je project te tonen aan je netwerk en toekomstige partners of subsidiënten.
- De interactie tussen de jongeren op het podium en hun klas- of leeftijdsgenoten tijdens zo'n voorstelling is uniek en maakt dit proces extra boeiend.
- Denk na over hoe je het artistieke eindproduct naar je publiek toe kadert, en grijp de kans aan om andere jongeren of sleutelfiguren warm te maken voor gelijkaardige projecten. Laat na de voorstelling de deelnemende jongeren zelf aan het woord over hoe ze het project ervaren hebben.
- Motiveer aanwezige leerkrachten om een nabespreking te doen met hun leerlingen. Ze kunnen het bijvoorbeeld hebben over de voorstelling, de thema's die erin aan bod kwamen,...
- Als betrokken partner kan je uitzoeken wat je te bieden hebben als vervolgtraject, indien sommige van de jongeren graag verder willen met artistieke expressie. Ga ermee aan de slag!

Deze publicatie is een realisatie van Lasso, het Brussels platform voor cultuurparticipatie. Met dank aan Zinnema en alle projectwww-partners voor hun medewerking.

Redactie: Marijke Van Hassel

Redactieraad: Marijke Van Hassel, Yannick Van Keer, Anja Van Roy

Eindredactie: Yannick Van Keer

Lay-out: Lieze Stevens

Datum publicatie: december 2023

Contact: info@lasso.be – 02 513 15 90

Meer info: www.lasso.be - www.zinnema.be

